

**Spadkobranie nieruchomości położonych w Polsce,
którymi spadkodawca rozrządził w testamencie
sporządzonym za granicą, ze szczególnym
uwzględnieniem testamentów sporządzonych
w Anglii i Walii**

dr Anna Miśtał
radca prawny

I. Wprowadzenie – ocena ważności testamentu sporządzonego poza granicami Polski

Z uwagi na liczną grupę Polaków zamieszkujących poza granicami kraju, w tym także z uwagi na zawierane przez Polaków mieszane małżeństwa, które prowadzą do tego, że bardzo często cudzoziemcy stają się spadkobiercami majątków położonych na terytorium Polski, tematyka spadkobrania majątków pozostawionych w Polsce na podstawie testamentów sporządzonych za granicą ma bardzo doniosłe społecznie znaczenie. **Testament sporządzony poza granicami Polski będzie odnosił skutek do majątku pozostawionego przez spadkodawcę w Polsce, o ile zostaną spełnione warunki dla jego ważności.**

Ważność testamentu sporządzonego za granicą ocenia się w Polsce według prawa ojczystego spadkodawcy z chwili sporządzenia testamentu¹. Zatem jeśli mamy do czynienia z obywatelem brytyjskim, który nie posiadał innego obywatelstwa, ważność testamentu sporządzonego w Anglii lub Walii zostanie oceniona w Polsce na podstawie prawa angielskiego. Jeśli natomiast testament został sporządzony w Anglii lub Walii przez obywatela Polski (choćby był on również obywatelem innego państwa – w tym także obywatelem brytyjskim), to w Polsce będzie on zawsze podlegał prawu polskiemu, a zatem również dla oceny w Polsce ważności testamentu sporządzonego przez obywatela polskiego poza Polską zastosowanie znajdują przepisy polskiego kodeksu cywilnego². Jeśli mamy zaś do czynienia z obywatelem co najmniej dwóch państw, który nie jest jednak obywatelem Polski, to podlega on jako prawu ojczystemu, prawu państwa, z którym jest najściślej związany³ i to prawo będzie brane pod uwagę przy ocenie ważności testamentu w Polsce.

¹ Art. 35 zdanie 1. ustawy z dnia 12 listopada 1965 roku Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. Nr 46, poz. 290 ze zm.) – dalej zwana „ppm”

² Art. 2 § 1 ppm

³ Art. 2 § 2 ppm

Należy jednak podkreślić, że dla oceny ważności testamentu w Polsce w zakresie jego formy wystarcza zachowanie formy przewidzianej przez prawo państwa, w którym testament zostaje sporządzony⁴. Jest to o tyle istotne, że przepisy różnych państw przewidują inną formę sporządzania testamentu i tak np. w Polsce za najpopularniejsze można uznać formę własnoręczną testamentu oraz formę aktu notarialnego. Forma własnoręczna polega na tym, że spadkodawca sporządzi testament w ten sposób, że napisze go w całości pismem ręcznym, podpisze i opatrzy datą⁵. Należy podkreślić, że napisanie testamentu na komputerze, jego wydrukowanie i opatrzenie go podpisem przez spadkodawcę nie spełnia wymogów formy pisemnej – a zatem taki testament – sporządzony w Polsce – będzie w świetle prawa polskiego nieważny, natomiast testament sporządzony w takiej formie może być ważny na gruncie prawa innego państwa, jeśli to prawo dopuszcza taką formę dla testamentów. Zatem jeśli testament został sporządzony w innym państwie w formie dopuszczalnej przez prawo tego państwa, to testament ten w świetle prawa polskiego będzie spełniał przesłankę jego ważności w zakresie formy.

W braku pozostawienia przez spadkodawcę ważnego testamentu dziedziczenie w Polsce następuje na podstawie przepisów kodeksu cywilnego (jest to tzw. dziedziczenie ustawowe).

II. Jurysdykcja sądów polskich / poświadczenie dziedziczenia przez notariusza w Polsce

Aby spadkobierca mógł swobodnie dysponować majątkiem położonym w Polsce, nabytym w drodze dziedziczenia, może uzyskać postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku wydane przez polski sąd albo akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza w Polsce. Akt poświadczenia dziedziczenia jest nową instytucją obowiązującą w polskim systemie prawnym od 2 października 2008 roku. Umożliwia ona uniknięcie trwającego zwykle co najmniej kilka miesięcy postępowania sądowego, mającego na celu stwierdzenie nabycia spadku. Akt poświadczenia dziedziczenia można uzyskać „od ręki”, o ile nie zachodzą okoliczności wykluczające możliwość jego wydania przez notariusza, określone w art. 95e § 2 ustawy Prawo o notariacie⁶, w tym takie m.in. jak: w stosunku do spadku został już uprzednio sporządzony akt poświadczenia dziedziczenia lub wydane postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, spadkodawca w chwili śmierci był cudzoziemcem lub, nie posiadając żadnego obywatelstwa, nie zamieszkiwał w Rzeczypospolitej Polskiej albo w skład spadku wchodziły prawa rzeczowe lub posiadanie nieruchomości położonej za granicą.

Wskazać należy, że sądy polskie mogą orzekać w sprawach spadkowych, jeżeli spadkodawca w chwili śmierci był obywatelem polskim lub miał miejsce zamieszkania bądź miejsce zwykłego pobytu w Polsce, jak również jeśli majątek spadkowy lub jego znaczna część znajduje się w Rzeczypospolitej Polskiej⁷. Jednak co do zasady – **za wyjątkiem nieruchomości położonych w Polsce** – spadkobiercy, aby wykazać swoje uprawnienia do majątku spadkowego pozostawionego w Polsce, wystarczy, że legitymuje się zagranicznym odpowiednikiem postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku lub aktu poświadczenia dziedziczenia, tj. musi wykazać się takim dokumentem, który w państwie jego sporządzenia stanowi potwierdzenie praw do spadku – i tak w razie sporządzonego w Anglii lub Walii testamentu spadkobierca wykaże swoje prawo do majątku spadkowego położonego w Polsce legitymując się poświadczeniem autentyczności testamentu stwierdzającym poświadczenie i rejestrację testamentu (*Grant of Probate*), zaopatrzone w *apostille*⁸ wraz z dołączoną kopią testamentu, poświadczoną przez sąd, zaopatrzoną w *apostille*.

⁴ Art. 35 zdanie 2. ppm

⁵ Art. 949 § 1 ustawy kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 roku (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.) – dalej zwana „kc”

⁶ Ustawa Prawo o notariacie z dnia 14 lutego 1991 roku (tekst jednolity z dnia 14 października 2008 roku, Dz. U. 189, poz. 1158)

⁷ Art. 1108 kodeksu postępowania cywilnego z 17 listopada 1964 roku (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.) – dalej zwany „kpc”

⁸ *Apostille* jest umieszczana na dokumentach urzędowych (lub do nich dołączana), jeśli mają być przeznaczone do obrotu prawnego w państwach, które są stroną konwencji haskiej z 1961 roku o zniesieniu wymogu legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 938), a zatem m.in. w Polsce i Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. *Apostille* – określona w art. 4 ww. konwencji – jest wydawana przez właściwy organ państwa, z którego dokument pochodzi w celu poświadczenia

Jeśli spadkodawca zostawił w Polsce nieruchomość, aby spadkobierca mógł nią swobodnie dysponować, tj. wykazać swoje uprawnienia do nieruchomości, koniecznie musi uzyskać **stwierdzenie nabycia spadku wydane przez polski sąd**, bowiem do wyłącznej jurysdykcji krajowej sądów polskich należą sprawy o prawa rzeczowe na nieruchomości położonej w Polsce⁹ – dotyczy to także spraw spadkowych, gdy w skład spadku wchodzi nieruchomość położona w Polsce. Alternatywnie spadkobierca może uzyskać **akt poświadczenia dziedziczenia sporządzony przez notariusza w Polsce**, o ile nie wchodzi w grę wyłączenia sporządzenia tego aktu wymienione w art. 95e § 2 ustawy Prawo o notariacie.

III. Aktualne przepisy prawa polskiego dotyczące testamentów

Jak zostało wskazane powyżej, ważność testamentu sporządzonego przez obywatela polskiego poza granicami kraju będzie oceniana na podstawie przepisów polskiego kodeksu cywilnego, za wyjątkiem formy testamentu, o czym była mowa powyżej w pkt I. Powyższe może rodzić określone problemy w praktyce, gdy prawo innego państwa zawiera odmienne regulacje w zakresie prawa spadkowego, a w szczególności testamentów, niż prawo polskie, a spadkodawca przygotowując testament nie kierował się w ogóle przepisami prawa polskiego dotyczącymi testamentów.

Podstawową zasadą polskiego prawa spadkowego jest, że **diedziczy się udział w spadku, a nie konkretne przedmioty wchodzące w skład spadku**. Spadkodawca może w testamencie powołać do całości lub części spadku jednego lub kilku spadkobierców. Zatem jeśli spadkodawca powołał do dziedziczenia w testamencie dwójkę swoich dzieci w częściach równych, oznacza to, że każde z dzieci odziedziczy udział w wysokości jednej drugiej całości spadku. To, jakie przedmioty otrzyma rzeczywiście ze spadku, zostanie określone w umowie o dział spadku zawartej między wszystkimi spadkobiercami lub w orzeczeniu sądu wydanym na żądanie któregoś z spadkobierców¹⁰. Do działu spadku spadkobiercom przysługuje udział w prawie do wszystkich przedmiotów spadkowych w wysokości ich udziału spadkowego¹¹. Spadkodawca nie ma zatem możliwości skutecznego określenia w testamencie, jakie przedmioty spadkowe przypadną jego spadkobiercom.

Spadkodawca może jednak w testamencie przeznaczyć oznaczonej osobie poszczególne przedmioty majątkowe, dokonując zapisu na jej rzecz, który to zapis jest zobowiązaniem spadkobiercy ustawowego lub testamentowego do spełnienia świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby¹². Osoba uprawniona z tytułu zapisu nie jest jednak spadkobiercą, lecz jedynie zapisobiercą. Będzie jej przysługiwało w razie otwarcia spadku, które nastąpi w chwili śmierci spadkodawcy, jedynie roszczenie do spadkobierców o przeniesienie na jej rzecz np. prawa własności nieruchomości, która była przedmiotem zapisu dokonanego na jej rzecz przez spadkodawcę. Zatem zapis wymaga zawarcia **umowy między zapisobiercą a spadkobiercami w celu wykonania zapisu**.

W praktyce zdarza się, że spadkodawca, sporządzając testament, nie bierze pod uwagę ww. reguł prawa spadkowego i dokonuje rozrządzeń testamentowych w ten sposób, że w testamencie przykładowo zapisuje żonie działkę zabudowaną domem i wszystkie rzeczy ruchome znajdujące się w tym domu, samochód i wszystkie oszczędności. Powstaje zatem pytanie, kto jest spadkobiercą oraz czy żona jest tylko zapisobiercą, czy też może spadkobiercą (w tym może jedynym spadkobiercą). Kodeks cywilny zawiera regulację¹³, która rozstrzyga takie wątpliwości w ten sposób, że jeśli ww. składniki majątkowe wyczerpują co najmniej prawie cały spadek, to żona będzie traktowana w razie wątpliwości jako spadkobierca powołany do całego spadku. Jeśli natomiast spadkodawca

autentyczności podpisu, charakteru, w jakim działała osoba, która podpisała dokument, oraz, w razie potrzeby, tożsamości pieczęci lub stempla, którym opatrzony jest dokument.

⁹ Art. 1107¹ kpc

¹⁰ Art. 1037 – 1038 kc

¹¹ Art. 1035 kc – do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem szczególnych przepisów kodeksu cywilnego regulujących tę materię.

¹² Art. 968 § 1 kc

¹³ Art. 961 kc

w testamencie te same przedmioty – tj. działkę zabudowaną domem i wszystkie przedmioty ruchome znajdujące się w tym domu zapisałby żonie, samochód – synowi, a oszczędności zgromadzone w banku – córce, i przedmioty te wyczerpują co najmniej prawie cały spadek, wtedy osoby te uważa się w razie wątpliwości za powołane do całego spadku w częściach ułamkowych odpowiadających stosunkowi wartości przeznaczonych im przedmiotów. W praktyce jednak takie rozrządzenie rodzi szereg niepotrzebnych problemów, na czele z koniecznością dokonania wyceny składników majątku, aby sąd mógł prawidłowo określić udziały w spadku przypadające poszczególnym spadkobiercom.

Zatem sporządzając testament, należy wyraźnie wskazać, czy dana osoba ma być spadkobiercą uprawnionym do całości lub określonej części spadku (np. jednej drugiej lub jednej czwartej części spadku), czy też dana osoba ma być zapisobiercą, tj. będzie jej przysługiwało w razie śmierci spadkodawcy roszczenie do spadkobierców o przeniesienie na jej rzecz np. prawa własności nieruchomości, która była przedmiotem zapisu dokonanego na jej rzecz przez spadkodawcę.

Powyższe zagadnienie ma duże praktyczne znaczenie w sytuacji testamentów sporządzanych za granicą, a to z uwagi na różnice między polskim systemem prawnym a innymi systemami prawnymi. Przykładowo system prawa angielskiego przewiduje zupełną swobodę testowania, w tym dopuszcza również rozdysponowanie całym majątkiem spadkowym w formie zapisów. Natomiast w świetle prawa polskiego taki testament musi podlegać regułom jego wykładni – przede wszystkim właśnie regułom z art. 961 kc – wskazanym powyżej.

IV. Problemy z poświadczeniem praw spadkobierców do spadku w Polsce

Problemy w praktyce mogą pojawić się wtedy, kiedy w celu stwierdzenia praw do nieruchomości położonej w Polsce spadkobierca musi przeprowadzić skomplikowane i długotrwałe postępowanie spadkowe przed sądem polskim. Sąd polski wydaje postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po przeprowadzeniu rozprawy, na którą wzywa wnioskodawcę oraz osoby mogące wchodzić w rachubę jako spadkobiercy ustawowi i testamentowi¹⁴ lub ich następców prawnych.

Potencjalne problemy w praktyce mogą powstać w związku z następującymi przykładowymi sytuacjami:

a. spadkodawca sporządził testament na wiele lat przed śmiercią i osoby wskazane w testamencie zmieniły adres zamieszkania, w tym np. mieszkają za granicą, zmieniły nazwisko lub, co najbardziej kłopotliwe, zmarły – w takiej sytuacji będzie bardzo trudno skutecznie wezwać do stawienia się na rozprawie wszystkie osoby mogące wchodzić w rachubę jako spadkobiercy ustawowi i testamentowi lub ich następców prawnych, jak również doręczać im dokumenty w ramach postępowania sądowego;

b. spadkodawca określił w testamencie, że powołuje na swego spadkobiercę daną osobę, ale pod warunkiem, że ta przeżyje spadkodawcę przez wskazany w testamencie okres, natomiast na wypadek, gdyby powyższy warunek nie został spełniony, spadkodawca rozdysponował całym swoim majątkiem w formie zapisów.

W sytuacji opisanej w pkt b. powyżej pojawiły się w praktyce dwa problemy, z którymi musiał zmierzyć się sąd polski – po pierwsze konieczna była ocena warunku, który jest niedopuszczalny w świetle prawa polskiego przy powołaniu spadkobiercy testamentowego, po drugie konieczne było wezwanie wszystkich osób wskazanych w testamencie jako warunkowych zapisobierców (ze wszystkimi związanymi z tym problemami wskazanymi powyżej w pkt a.). Odnosząc się do kwestii warunku, wskazać należy, że według polskiego kodeksu cywilnego¹⁵ zastrzeżenie warunku uczynione przy powołaniu spadkobiercy testamentowego, uważane jest za nie istniejące. Jeżeli jednak z treści testamentu lub z okoliczności wynika, że bez takiego zastrzeżenia spadkobierca nie zostałby powołany, powołanie spadkobiercy jest nieważne. Sąd polski zatem musiał ocenić, jak istotne znaczenie miał dla spadkodawcy zastrzeżony przez niego warunek. Ponadto mimo spełnienia się

¹⁴ Art. 669 kpc

¹⁵ Art. 962 kc

warunku, tj. przeżycia spadkodawcy przez spadkobiercę przez określony czas, sąd wezwał na rozprawę niedoszłych zapisobierców.

V. Alternatywne rozwiązania

W celu uniknięcia problemów z prowadzeniem postępowania spadkowego w Polsce, które – przypomnijmy – jest konieczne, jeśli w skład spadku wchodzi **nieruchomość położona w Polsce** (niezależnie, czy spadkodawcą był obywatel polski, czy też cudzoziemiec), a polski notariusz nie może wydać aktu poświadczenia dziedziczenia z uwagi na występującą przesłankę lub przesłanki wykluczające taką możliwość¹⁶, można zastanowić się nad alternatywnymi rozwiązaniami, które mogą służyć przeniesieniu własności nieruchomości położonej w Polsce na przyszłego spadkobiercę.

1. Umowa o dożywocie

Przez umowę o dożywocie nabywca nieruchomości w zamian za przeniesienie na niego własności nieruchomości zobowiązuje się zapewnić zbywcy lub jego osobie bliskiej (dożywotnikowi) dożywotnie utrzymanie¹⁷. Umowa taka musi zostać zawarta w formie aktu notarialnego¹⁸. Prawo dożywocia można ustanowić na rzecz kilku osób. Odpowiadające temu prawu obowiązki obciążają nabywcę nieruchomości. Treść prawa dożywocia, a zatem także treść obciążających nabywcę obowiązków, określa umowa stron, a w razie braku takiej regulacji w umowie zastosowanie znajdzie przepis art. 908 kc określający szczegółowo treść takiej umowy. W szczególności strony umowy o dożywocie mogą ustalić, że nabywca obciąży nabytą przez siebie nieruchomość na rzecz dożywotnika użytkowaniem, którego wykonywanie ograniczone będzie do części nieruchomości lub służebnością mieszkania.

2. Kupno nieruchomości na „docelowego właściciela” (tj. przyszłego spadkobiercę) lub darowizna na rzecz przyszłego spadkobiercy

W celu uniknięcia długotrwałego postępowania spadkowego można również dokonać zakupu nieruchomości w Polsce na „docelowego jej właściciela” (tj. przyszłego spadkobiercę), a następnie obciążyć taką nieruchomość na rzecz spadkodawcy prawem jej użytkowania lub prawem służebności mieszkania. Oczywiście takie rozwiązanie ma swoje negatywne strony – w tym w szczególności brak odwrotu na wypadek, gdyby spadkodawca rozmyślił się co do osoby docelowego właściciela nieruchomości, jak również w świetle prawa brak będzie jakichkolwiek uprawnień właścicielskich po stronie spadkodawcy. Ponadto rozwiązanie to nie będzie wchodziło w grę, gdy spadkodawca już uprzednio był właścicielem nieruchomości i chciałby zaplanować jej los na wypadek swojej śmierci. W takiej sytuacji można rozważyć darowiznę nieruchomości, którą następnie strony takiej umowy również mogłyby obciążyć prawem jej użytkowania lub prawem służebności mieszkania na rzecz darczyńcy (spadkodawcy).

¹⁶ Por. art. 95e § 2 ustawy Prawo o notariacie oraz wyjaśnienia w pkt II. powyżej.

¹⁷ Art. 908 § 1 i 3 kc

¹⁸ W razie sporządzenia takiej umowy w innym państwie, którego system prawa nie przewiduje formy aktu notarialnego, dla ważności takiej umowy wystarczy zachowanie formy przewidzianej dla ważności takiej umowy przez przepisy tego państwa – (por. art. 12 ppm).

VI. Planowana reforma przepisów polskiego kodeksu cywilnego

1. Projekt Senatu Rzeczypospolitej Polskiej – umowa darowizny na wypadek śmierci

Umowa darowizny na wypadek śmierci nie jest uregulowana przepisami kodeksu cywilnego. Jej dopuszczalność została wprawdzie odnotowana w orzecznictwie¹⁹, mimo to możliwość zawierania takich umów oraz ich skuteczność – w szczególności w zakresie nieruchomości – jest dyskusyjna. W związku z tym w 2009 roku Senat wniósł do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie kodeksu cywilnego, który zakłada wprowadzenie do polskiego systemu prawnego umowy darowizny na wypadek śmierci²⁰. Projekt ten przewiduje, że przedmiot umowy darowizny na wypadek śmierci nie wchodziłby do spadku po darczyńcy (spadkodawcy), lecz przechodziłby na obdarowanego w chwili śmierci darczyńcy. Pamiętać jednak należy, że taka darowizna (tak jak umowa darowizny niezawierana na wypadek śmierci) będzie trudna do odwołania – odwołanie będzie możliwe według projektu jedynie zgodnie z już obowiązującymi przepisami²¹, tj. darczyńca będzie mógł odwołać darowiznę na wypadek śmierci, jeśli po zawarciu umowy darowizny stan majątkowy darczyńcy uległ takiej zmianie, że wykonanie darowizny nie może nastąpić bez uszczerbku dla utrzymania darczyńcy albo bez uszczerbku dla ciężących na nim obowiązków alimentacyjnych, albo jeżeli obdarowany dopuścił się wobec niego rażącej niewdzięczności.

2. Projekt Ministerstwa Sprawiedliwości – zapis windykacyjny

Drugim projektem przewidującym rewolucyjne zmiany w polskim prawie spadkowym jest projekt Ministerstwa Sprawiedliwości, który ma na celu regulację instytucji zapisu windykacyjnego²². Zgodnie z tym projektem spadkodawca będzie mógł w **testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego**²³ postanowić, że oznaczona osoba nabędzie przedmiot zapisu z chwilą otwarcia spadku (tj. z chwilą śmierci spadkodawcy). Przedmiotem takiego zapisu windykacyjnego będą mogły być m.in. nieruchomości i inne rzeczy oznaczone co do tożsamości. Różnica pomiędzy zapisem windykacyjnym a zapisem obecnie uregulowanym w kodeksie cywilnym, o którym była mowa w pkt. III. powyżej, będzie taka że w przypadku zapisu windykacyjnego skutek rzeczowy (tj. np. przejście własności nieruchomości na zapisobiercę) nastąpi automatycznie w momencie śmierci spadkodawcy, natomiast przy zwykłym zapisie zapisobierca z momentem śmierci nabywa jedynie roszczenie do spadkobierców o przeniesienie na niego własności nieruchomości.

Informacja o zapisie windykacyjnym i jego przedmiocie będzie umieszczana w postanowieniu sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub w akcie poświadczenia dziedziczenia sporządzanym przez notariusza. Jednocześnie w razie sporu co do osoby spadkobiercy sąd będzie mógł wydać postanowienie częściowe w przedmiocie nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego.

Porównując instytucję umowy darowizny na wypadek śmierci przedstawionej w pkt VI. 1. powyżej oraz instytucję zapisu windykacyjnego, należy wskazać, że zapis windykacyjny może być korzystniejszą formą dysponowania majątkiem przez spadkodawcę na wypadek śmierci – zapis będzie bowiem w każdym czasie odwoływalny. Zatem jeśli zmienią się okoliczności lub spadkodawca po prostu zmieni zdanie co do osoby, której chciałby przekazać część lub całość swojego majątku, to w przypadku sporządzenia testamentu i umieszczenia w nim jednego lub więcej zapisów windykacyjnych spadkodawca będzie mógł w sposób nieograniczony dokonać modyfikacji swojej woli i np. usunąć z testamentu postanowienie o zapisie lub zmienić jego przedmiot albo osobę zapisobiercy.

¹⁹ Por. postanowienie Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z 6 maja 2004 roku, III CK 511/02, opubl.: Legalis.

²⁰ Projekt Senatu Rzeczypospolitej Polskiej jest dostępny na stronie internetowej:
<http://orka.sejm.gov.pl/proc6.nsf/0/4375B241083D364EC12575DF0032C13C?OpenDocument>

²¹ Por. art. 896 kc, art. 898 – 900 kc oraz art. 902 kc.

²² Projekt Ministerstwa Sprawiedliwości jest dostępny na stronie internetowej:
<http://www.ms.gov.pl/projekty/proj090901a.rtf>

²³ Por. uwagi w przypisie nr 18.

VII. Podsumowanie

Jak widać powyżej, zasady polskiego prawa spadkowego mogą spowodować trudności w stwierdzeniu prawa do majątku spadkowego położonego w Polsce, jednak planowane reformy powinny tę sytuację zmienić i znacznie uprościć. Nim to jednak nastąpi, należy zawczasu zastanowić się nad zabezpieczeniem swojego majątku nieruchomego położonego w Polsce tak, aby nie narazić swoich spadkobierców na długotrwałą procedurę postępowania sądowego z niepewnym, nie zawsze zgodnym z pierwotną wolą spadkodawcy, skutkiem. Nim spadkodawca sporządzi testament, w skład którego będzie wchodzić majątek (w szczególności nieruchomy) położony w Polsce, powinien przeanalizować wszystkie możliwości rozdysponowania tym majątkiem i ich ewentualne prawne konsekwencje.

dr Anna Miśtał, radca prawny, 19.02.2010

a.mistal@bf.com.pl

krakow@bf.com.pl

BUDZOWSKA FIUTOWSKI I PARTNERZY. RADCOWIE PRAWNI, www.bf.com.pl